

Κίραν Μίλγουντ Χάργκρεϊβ & Τομ ντε Φρέστον

Η ΤΖΟΥΛΙΑ
ΚΑΙ Ο
ΚΑΡΧΑΡΙΑΣ

Μετάφραση: Μυρτώ Καλοφωλιά

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη λογοτεχνία για νέους
Κίραν Μίλγουντ Χάργκρεϊβ & Τομ ντε Φρέστον, *Η Τζούλια και ο καρχαρίας*
Kiran Millwood Hargrave & Tom de Freston, *Julia and the Shark*

Μετάφραση: Μυρτώ Καλοφωλιά

Υπεύθυνη έκδοσης: Φαίη Κολοκυθά

Διόρθωση: Ιωάννα Ανδρέου

DTP: Νίκη Αντωνακοπούλου

Copyright® για το κείμενο, Kiran Millwood Hargrave, 2021

Copyright® για την εικονογράφηση, Tom de Freston, 2021

Copyright® για την ελληνική γλώσσα Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη), 2023

Πρώτη σκληρόδετη έκδοση στα αγγλικά από Orion Children's Book, an imprint of Hachette
Children's Group part of Hodder & Stoughton Limited, Μεγάλη Βρετανία, 2021

Πρώτη χαρτόδετη έκδοση στα αγγλικά, 2022

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Νοέμβριος 2023

KET E556 ΚΕΠ 684/23 ISBN 978-618-07-0350-4

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665 - FAX: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
www.patakis.gr • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Πιο πολλά μυστικά έχει ο ωκεανός από τον ουρανό. Η μαμά μου έλεγε πως, όταν το νερό είναι λάδι και τα αστέρια καθρεφτίζονται στην επιφάνεια, κάποια από τα μυστικά του ουρανού πέφτουν στη θάλασσα και την κάνουν ακόμη πιο μυστηριώδη. Την εποχή που ζούσαμε στον φάρο, τέντωνα το μακρύ κοντάρι της απόχης πάνω από τα κάγκελα του εξώστη που περιέβαλλε τον φανό, προσπαθώντας να πιάσω αστέρια, όμως ποτέ δεν τα κατάφερα.

Κάποια άλλα βράδια, όταν η καταιγίδα έφερε τα πάνω κάτω κι ο ουρανός γινόταν ένα με τη θάλασσα, οι ψεκάδες από τα κύματα έφταναν μέχρι τη φωτεινή δέσμη. Περνούσαν τις σιδεριές στα ψηλά παράθυρα και σκορπίζονταν στο πάτωμα, στο γραφείο του μπαμπά. Το πρωί έστηνα το αυτί μου πάνω από τις νερολακκούβες κι αφουγκραζόμουν, μα δεν ακουγόταν ποτέ τίποτα. Κανένα μήνυμα δεν είχε πέσει από τα σύννεφα. Μπορεί τα μυστικά του ουρανού να σβήνονταν τη νύχτα, όπως σβήνουν τα ψάρια στη στεριά.

Εμένα με λένε Τζούλια. Και θα σας διηγηθώ την ιστορία από εκείνο το καλοκαίρι, το καλοκαίρι που έχασα τη μαμά μου και βρήκα έναν καρχαρία πιο παλιό κι από τα αιωνόβια δέντρα. Όμως μην ανησυχείτε, δε θα σας μαρτυρήσω το τέλος.

Τζούλια με βγάλανε από τη γιαγιά μου, την οποία δε γνώρισα ποτέ, και από ένα πρόγραμμα στον υπολογιστή που αρέσει στον μπαμπά μου. Είμαι δέκα ετών και διακοσίων τριών ημερών. Έπρεπε να ζητήσω από τον μπαμπά να υπολογίσει την ακριβή ηλικία μου, διότι εγώ με τους αριθμούς δεν τα πάω και πολύ καλά. Προτιμώ τις λέξεις. Τους αριθμούς μπορείς να τους κάνεις λέξεις, τις λέξεις, όμως, δεν μπορείς να τις κάνεις αριθμούς, οπότε σίγουρα οι λέξεις είναι πιο δυνατές, έτσι δεν είναι;

Ο μπαμπάς διαφωνεί. Αυτός δουλεύει όλο με αριθμούς. Γι' αυτό και καταλήξαμε σ' εκείνον τον παλιό φάρο στο Σέτλαντ. Πήγε εκεί για να τον προγραμματίσει και να τον κάνει να δουλεύει αυτόματα. Παλιά, στον φάρο ζούσε φαροφύλακας, και το φως άναβε με σπίθες και αέριο, όχι με μια λάμπα χιλίων βατ. Με σπίθες και αέριο, σαν τα αστέρια που φλέγονται στον ουρανό.

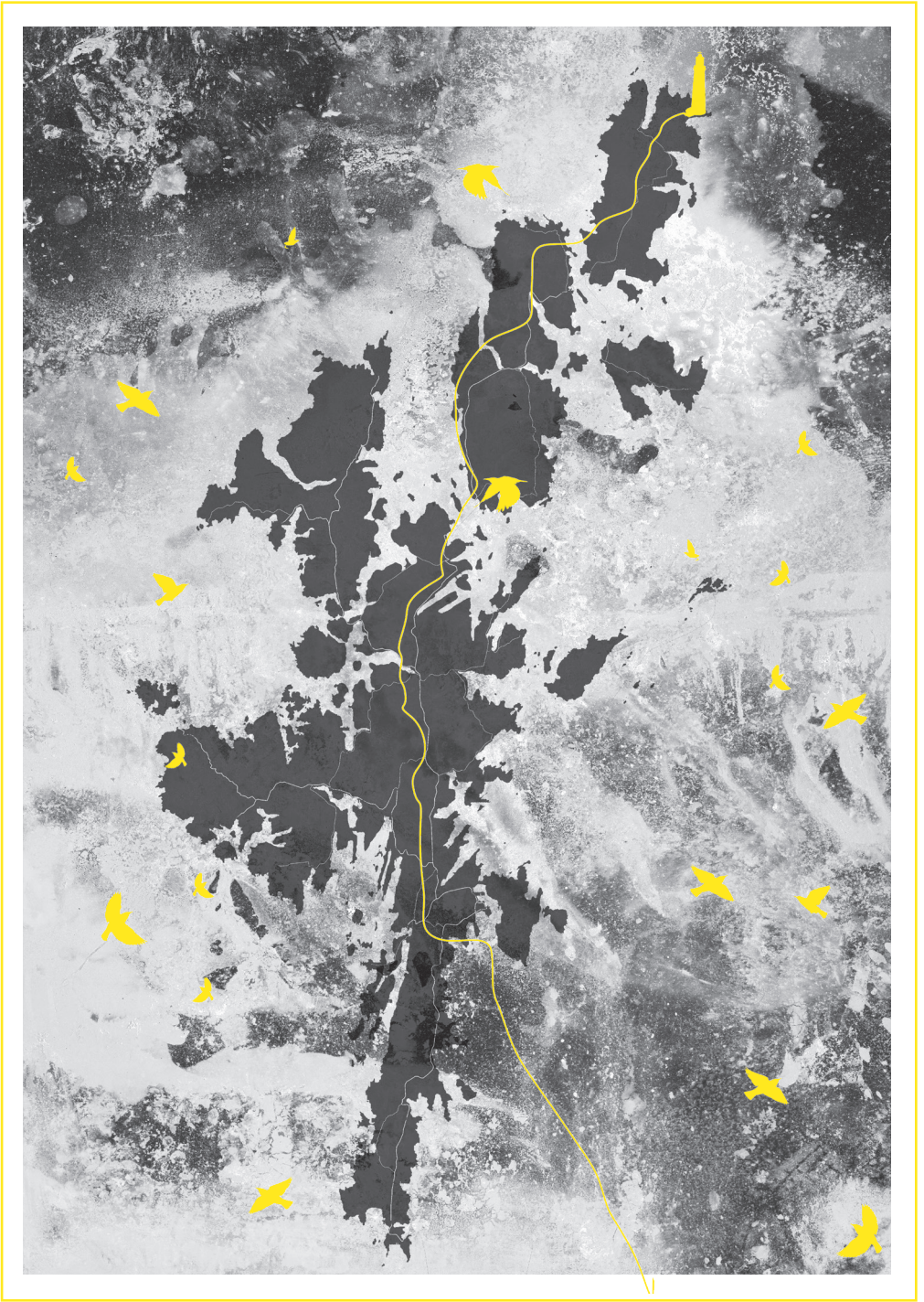
Εκεί, πιο κοντά είσαι στη Νορβηγία παρά στην Αγγλία. Ακόμα και το Εδιμβούργο πιο μακριά πέφτει από τη Νορβηγία αποκει πέρα. Για να βρεις το Σέτλαντ στον χάρτη, πρέπει πρώτα να βρεις το σπίτι μας στο Χέιλ, στην Κορνουάλη, και μετά να πας το δάχτυλό σου διαγώνια προς τα πάνω, πάνω και δεξιά, ώσπου να βρεις νησιά σκορπισμένα σαν πιτσιλιές από μελάνι. Αυτό είναι το Όρκνυ. Αν πας ακόμη πιο πέρα, θα δεις κι άλλες πιτσιλιές. Αυτό είναι το Σέτλαντ. Αρχιπέλαγος είναι, που σημαίνει θάλασσα με πολλά νησιά, κι εμείς πήγαμε σε ένα από αυτά που το λένε Ανστ.

Εκεί πήγαμε, στο Ανστ, στο Σέτλαντ της Σκοτίας.

Εκεί ο κόσμος μιλά περίεργα, για παράδειγμα, τη Σκοτία τη λένε

Σκουο-τί-ια, σαν να τραβάνε τη λέξη και να της βάζουν ένα κάρο άλλα γράμματα. Μου αρέσει αυτό. Να και κάτι ακόμα που έχουν οι λέξεις: μπορείς να τις αλλάξεις. Αλλάζουν ανάλογα με το στόμα που τις ξεστομίζει. Καμιά φορά, στο δικό μου στόμα, οι λέξεις αλλάζουν τόσο πολύ, που παίρνουν τελείως άλλη σημασία, όμως ο μπαμπάς λέει πως τις λέξεις αυτές τις λέμε ψέματα.

Οι αριθμοί δεν αφήνουν περιθώριο για τέτοια κόλπα. Ακόμα και η «γλώσσα» των αριθμών, που χρησιμοποιεί στη δουλειά του ο μπαμπάς μου, ονομάζεται δυαδικός κώδικας. Αν κοιτάξετε το λεξικό στη λέξη «δυαδικός», λέει:

δυαδικός, -ή, -ό (επίθ.): Που αποτελείται από δύο στοιχεία, συχνά αντίθετα και αλληλοσυμπληρούμενα.

Δύο πράγματα έχει μόνο ο δυαδικός κώδικας. Σωστό και λάθος. Χωράει τίποτε ανάμεσα;

Και η μαμά δουλεύει με αριθμούς, αλλά οι λέξεις είναι οι αγαπημένες της. Επιστήμονας είναι, κι άμα είσαι επιστήμονας πρέπει να σου αρέσουν και τα δύο. Οι αριθμοί σου επιτρέπουν να παρακολουθείς τα πράγματα, όμως οι λέξεις σε βοηθούν να τα εξηγείς κιόλας.

Στην Κορνούαλη μελετούσε τις άλγες. Είναι κάτι ειδικά φύκια που καθαρίζουν το νερό από τα επικίνδυνα χημικά και –πού ξέρεις;– μια μέρα μπορεί να καταφέρουν να διασπάσουν ακόμα και το πλαστικό. Σίγουρα έχετε δει στην τηλεόραση χελώνες που έχουν φάει πλαστικές σακούλες. Εγώ μια φορά είδα και δεν μπορώ να βγάλω την εικόνα από το μυαλό μου. Μακάρι να μπορούσα να το ξεχάσω, αλλά ίσως είναι καλό που δεν μπορώ. Τα προβλήματα δε λύνονται άμα κλείνεις τα μάτια.

Όταν πρότειναν στον μπαμπά αυτή τη δουλειά στα νησιά Σέτ-

λαντ, η μαμά είχε την ιδέα να πάμε όλοι μαζί και να μείνουμε εκεί όλο το καλοκαίρι. Διότι, παρόλο που η δουλειά της με τα φύκια ήταν σημαντική και βοηθούσε τις χελώνες, αν πήγαινε στο Ανστ, θα ήταν πιο κοντά σε αυτό που ήθελε πάντα να μελετήσει: τεράστια πλάσματα που ζουν στις πιο κρύες θάλασσες.

Στο πανεπιστήμιο είχε μελετήσει τις φάλαινες, και μάλιστα είχε γράψει μια μελέτη με πολλές σελίδες για μια φάλαινα που κάνει τον γύρο του κόσμου μονάχη της, διότι τραγουδά σε διαφορετική συχνότητα από τις άλλες. Κι ενώ αυτή μπορεί να τις ακούσει, εκείνες δεν μπορούν να την ακούσουν. Καταλαβαίνω λίγο πώς νιώθει αυτή η φάλαινα. Από τότε που αρρώστησε η μαμά, κι εγώ νιώθω κάπως σαν να ουρλιάζω από μέσα μου και να μη με ακούει κανείς. Όμως το αγαπημένο ζώο της μαμάς δεν ήταν η φάλαινα, αλλά ο καρχαρίας. Ο καρχαρίας της Γροιλανδίας. Κι επειδή η μαμά αγαπούσε αυτόν τον καρχαρία, εκείνο το καλοκαίρι τον αγάπησα κι εγώ.

Μου αρέσει που οι λέξεις έχουν περισσότερη καλοσύνη από τους αριθμούς. Θα μπορούσα, για παράδειγμα, να περιγράψω τα πάντα ωραία, όπως ήταν παλιά, όμως θέλω να πω την ιστορία όπως έγινε στ' αλήθεια. Αν ήταν να σας μιλήσω για τη μαμά μου με αριθμούς, θα σας έλεγα μόνο πως ο πιο σημαντικός αριθμός στη ζωή της είναι το 93875400, ο οποίος ήταν γραμμένος πάνω στο βραχιολάκι που της είχαν φορέσει στο νοσοκομείο. Όμως το νούμερο 93875400 δε σας λέει τίποτα για τη μαμά μου. Μόνο οι λέξεις μπορούν να πουν πράγματα. Αν και, καμιά φορά, ακόμη κι αυτές δεν είναι αρκετές.

Άλλες φορές, πάλι, με μπερδεύουν. Αυτό είναι το πρόβλημα με τις λέξεις, αλλά και το καλό που έχουν. Μπορεί να σημαίνουν πολλά

πράγματα ταυτόχρονα, και κάθε λέξη έχει τόσα παρακλάδια και τόσες ρίζες, που, αν δεν ξέρεις πού πας, μπορεί να χαθείς, όπως η Κοκκινোসκουφίτσα στο δάσος. Οπότε, για να μη χαθώ, πρέπει να πάω λίγο πίσω. Πρέπει να θυμηθώ πού θέλω να φτάσω. Και εγώ σε ένα μόνο μέρος θέλω να φτάσω: στη μαμά.

Μας πήρε τέσσερις μέρες να φτάσουμε στο Σέτλαντ. Πιο πολύ δηλαδή κι από το να πας με αεροπλάνο στην Αυστραλία, που βρίσκεται στην άλλη άκρη του κόσμου, και να γυρίσεις κιόλας. Δύο φορές μάλιστα. Ποτέ μου δεν πίστευα πως μπορούσε κανείς να ταξιδεύει τόση ώρα για να φτάσει κάπου, τώρα που έχουμε αεροπλάνα και γρήγορα τρένα, όμως εμείς έπρεπε να πάμε με το αυτοκίνητο γιατί είχαμε βιβλία που ήταν πολύ βαριά για να τα πάρεις μες στο αεροπλάνο, και μια γάτα που τη λένε Νουντλ, που είναι πολύ φωνακλό για να τη βάλουν στο τρένο.

Τη λένε Νουντλ γιατί γατάκι ήταν μια σταλιά, τόσο μικροσκοπική, που χώραγε στα άδεια κυπελλάκια από τα νουντλς που έτρωγε ο μπαμπάς για μεσημεριανό. Η μαμά πάντα τα έπλενε και τα κρατούσε για να φυτέψει μέσα σπόρια από ντομάτες, γιατί δεν ήθελε καθόλου να πετά πλαστικά στα σκουπίδια. Σίγουρα έχετε ακούσει για πειρατές που είχαν μαζί γάτες στα πειρατικά καράβια τους – λοιπόν, τέτοια γάτα είναι και η Νουντλ. Η μαμά, παλιά, την έπαιρνε μαζί στις καλλιέργειες φυκιών, κι εκείνη καθόταν στην πλώρη της βάρκας και γρύλιζε στη θάλασσα.

Δεν υπήρχε περίπτωση να αφήσουμε πίσω μας τη Νουντλ, στην Κορνούαλη, έτσι της αγοράσαμε ένα ειδικό κλουβί για να ταξιδεύει. Προοριζόταν για σκυλιά κι έπιανε σχεδόν όλο το πίσω κάθι-

σμα, οπότε εγώ στριμώχτηκα στη μια μεριά κι είχα στα πόδια μου τα κυπελλάκια με τις ντοματιές. Ο μπαμπάς έφτιαξε στο κλουβί διαφορετικά επίπεδα, για να μπορεί η Νουντλ να σκαρφαλώνει, και έκλεισε μια γωνιά για να βάλει την άμμο της, για να έχει την ησυχία της άμα πήγαινε τουαλέτα.

«Ελπίζω μόνο να μην κάνει κακά» είπε η μαμά. «Τα κακά της γάτας βρομάνε».

«Ολονών τα κακά βρομάνε» είπε ο μπαμπάς.

Λυπάμαι πολύ που η πρώτη κουβέντα που ακούτε από το στόμα των γονιών μου είναι για σκατούλες.

Η Νουντλ, ωστόσο, όλη την ώρα νιαούριζε δυνατά, και ούτε που χρησιμοποίησε την άμμο της. Μια από τις σούπερ δυνάμεις που έχουν οι γάτες είναι κι αυτή: μπορούν να κρατηθούν και να μην πάνε τουαλέτα πολλή, μα πάρα πολλή ώρα. Σε αυτό διαφέρουν από τους ανθρώπους, όπως και σε πολλά άλλα. Εμείς σταματήσαμε άπειρες φορές για να πάμε τουαλέτα και για να αλλάξουν θέσεις η μαμά κι ο μπαμπάς. Βάλανε να ακούσουμε ένα audiobook. Είχε τίτλο *Το σκιάχτρο*, την ιστορία την είχε γράψει ένας συγγραφέας που τον λέγανε Ντικ Κινγκ-Σμιθ, κι ήταν πολύ λυπητερή, και σύντομα όλοι κλαίγαμε.

Τη διαδρομή μας την κοίταζα στον χάρτη που οι γονείς μου δε χρησιμοποιούσαν πια γιατί είχαν πλοηγό στο αυτοκίνητο. Νομίζω, οι χάρτες είναι καλύτεροι από τις οθόνες. Σου δείχνουν όλη τη χώρα και κάνουν τους δρόμους να φαίνονται σαν φλέβες, ή σαν ποτάμια.

Την πρώτη νύχτα την περάσαμε στα Γουέστ Μίντλαντς, σε ένα πανδοχείο. Το είχε ένα αντρόγυνο που τους σκύλους τούς δέχονταν, γάτες όμως δεν άφηναν μες στα δωμάτια. Ήταν πολύ αργά για να βρούμε άλλο μέρος, οπότε ο μπαμπάς έμεινε με τη Νουντλ στο αυτοκίνητο κι εγώ κοιμήθηκα με τη μαμά στο μεγάλο κρεβάτι.

Είχε στρώμα νερού, που, από ό,τι κατάλαβα, ήταν πολύ της μόδας παλιότερα.

«Είναι σαν να κοιμάσαι στην κοιλιά μιας φάλαινας» είπε η μαμά, στριφογυρνώντας πάνω στο κρεβάτι. «Ακούς όλο γουργουρητά και μουγκρητά».

«Πού το ξέρεις;»

«Το ξέρω. Ξέρω πώς ακούγεται μέσα σε φάλαινα. Είχε καταπιεί μία τον πομπό που της είχαμε βάλει για να ηχογραφήσουμε το τραγούδι τους. Οι ήχοι εκεί μέσα ακούγονται πολύ πιο δυνατά». Άρχισε να ανασαίνει αργά, όπως έκανε πάντα όταν μιλούσε για τη θάλασσα.

«Ανυπομονείς να δεις φάλαινες στο Σέτλαντ;»

«Ναι». Χαμογέλασε, το άκουσα στη φωνή της. «Υπάρχουν τόσα είδη εκεί. *Balaenoptera musculus*. *Physeter macrocephalus*. *Monodon monoceros*. *Delphinapterus leucas*».

«Η γαλάζια φάλαινα, η φάλαινα φυσητήρας, η ναρβάλ και η μεπελούγκα» συνέχισα τη φράση της μεταφράζοντας τις λατινικές ονομασίες σε λέξεις που μπορούσα να προφέρω. «Πρέπει να είναι ιδανικά για σένα εκεί».

«Ναι. Και για σένα όμως. Θα είναι το καλύτερο καλοκαίρι της ζωής μας».

«Θα δούμε και ενυδρίδες;»

«Μάλλον όχι, αλλά ποτέ δεν ξέρεις». Η μαμά ποτέ δεν απαντούσε σε τέτοιες ερωτήσεις απλώς με ένα «ναι» ή ένα «όχι». Ήταν επιστήμονας, που σήμαινε ότι, για εκείνη, όλα μπορούσαν να συμβούν, ακόμα και τα πιο απίθανα. «Αν και εγώ θα πηγαίνω βόρεια, προς τη Νορβηγική Θάλασσα. Άκουσα πως εκεί πέρα κυκλοφορεί ένας καρχαρίας της Γροιλανδίας».

Περίμενα να μου πει μια ιστορία, μια ιστορία για τον καρχαρία της Γροιλανδίας. Η μαμά μού διηγούνταν πάντα ιστορίες για τα

πλάσματα της θάλασσας από τότε που ήμουν μικρή, κι εγώ τις σημείωνα σε ένα μικρό κίτρινο τετράδιο που μπροστά είχε μια μαργαρίτα, τις φύλαγα μία μία σαν κάτι πολύτιμο, κάθε πληροφορία ήταν και ένα δώρο. Όμως εκείνη χασμουρήθηκε ξανά, καταλάβαινα ότι την έπαιρνε ο ύπνος επειδή δε χρησιμοποιούσε πια ωραίες λέξεις.

Γύρισα στο πλάι προς τη μεριά της και το μόνο που μπορούσα να δω ήταν τα δόντια της που ξεχώριζαν στο σκοτάδι. Ήταν σαν το υπόλοιπο πρόσωπό της να είχε χαθεί, και ακούμπησα απαλά το μάγουλό της για να βεβαιωθώ πως ήταν ακόμα εκεί. Θυμάμαι το πρόσωπό της εκείνη τη νύχτα, μπορώ να το νιώσω στις άκρες των δαχτύλων μου. Να άλλο ένα καλό που έχουν οι λέξεις: μπορούν να σε γυρίσουν πίσω στον χρόνο.

Δε μείναμε για πρωινό στο πανδοχείο, άσε που ο μπαμπάς είχε τα νεύρα του γιατί η Νουντλ είχε κάνει κακά και είχαν μυρίσει οι πιτζάμες του. Η μαμά τις κρέμασε έξω από την πόρτα κι έκλεισε το παράθυρο για να τις μαγκώσει, οι πιτζάμες όμως το έσκασαν στον αυτοκινητόδρομο Μ5, ακριβώς έξω από το Μπέρμινχαμ, και ο αέρας τις έστειλε κάτω από τις ρόδες ενός φορτηγού. Ξεκίνησε καβγάς που κράτησε ώσπου να πάρουμε τον αυτοκινητόδρομο Μ6 μέχρι το Μάντσεστερ, να περάσουμε το Μάντσεστερ από τον Μ62 και να ξαναβγούμε στον Μ6.

Εν τω μεταξύ εγώ είχα σκυλοβαρεθεί και τον Μ6 και τα ονόματα που δίνουνε στους δρόμους. Καλύτερα δε θα ήταν να τους έδιναν ονόματα όπως στα βιβλία; «Δρόμος των ξωτικών», «Διαγώνιος αλέα» ή «Δρόμος με τα κίτρινα τούβλα»; Κάτι τέτοιο θα είχε κάνει την τελευταία παράγραφο πολύ πιο ενδιαφέρουσα, και για μένα και για εσάς.

ΔΥΟ

«Αυτό είναι;»

Καθόμασταν μες στο αυτοκίνητο στην αποβάθρα του χωριού Γκάτσερ, στο νησί Γελ, και κοιτάζαμε το μικροσκοπικό πλοίο που θα μας πήγαινε στο Ανστ.

Είχαμε ταξιδέψει ήδη πάνω από χίλια πεντακόσια χιλιόμετρα και είχαμε κάτσει ώρα στο φεριμπότ για να περάσουμε από το Άμπερντιν απέναντι στο Λέρικ, μια πόλη στο Μείνλαντ των νησιών Σέτλαντ. Αν έχεις ακόμα τον χάρτη μπροστά σου, θα δεις πως είναι μια τοσηδά κουκκίδα. Είναι όμως η πιο μεγάλη κουκκίδα στο Σέτλαντ, γι' αυτό και πάνε εκεί πέρα τα φεριμπότ από την ηπειρωτική Σκοτία.

Μέχρι εκείνη τη στιγμή, το μόνο που μου είχε μείνει από τα νησιά Σέτλαντ ήταν ότι είχε πολύ πράσινο και ότι όλα ήταν βρεγμένα, τα σύννεφα κρέμονταν τόσο χαμηλά πάνω από τα κεφάλια μας, που έτσι να έκανα, θα τα έπιανα. Ο μπαμπάς βγήκε από το αυτοκίνητο μόλις σταματήσαμε και άρχισε να κάνει βαθιά καθίσματα, τις γελοίες ασκήσεις που επαναλαμβάνει και στο σπίτι κάθε είκο-

σι λεπτά όταν δουλεύει στον υπολογιστή. Εγώ λούφαξα στη θέση μου, ευτυχώς όμως δεν υπήρχε κανείς τριγύρω στην ηλικία μου για να μας δει.

«Λουκανικοπιτάκι;» Η μαμά γύρισε προς το μέρος μου προσφέροντάς μου ένα. Είχε ένα κουτί λουκανικοπιτάκια πάνω στην ποδιά της μεγάλο σαν κουβά από μπογιά. Έλεγε πάντα, αν είναι να αγοράσεις κάτι σε πλαστική συσκευασία, καλύτερα αγόρασε ποσότητα. Της άρεσαν πολύ αυτά τα φτηνά κατάξερα λουκανικοπιτάκια, που μέσα το κρέας είναι ροζ, ή γκριζο, και καμιά φορά όταν μασάς βρίσκεις και κάνα γρομπαλάκι, που καλύτερα να το φτύσεις. Ο μπαμπάς λέει πως τα φτιάχνουν με τα πιο χάλια κομμάτια του κρέατος που δεν μπορούν να τα πουλήσουν στα χασάπικα. Εκείνος δεν καταδέχεται να τα φάει. Εγώ πάντως το πήρα το λουκανικοπιτάκι.

Η μαμά τεντώθηκε στη θέση της. Άκουσα τον λαιμό της να κάνει κρακ. Είχε συνηθίσει να δουλεύει στο ύπαιθρο και να κινείται. Είχε ένα πολύ ζόρικο κίτρινο αδιάβροχο, σαν κι αυτές τις νιτσεράδες που φοράνε οι εργάτες στις εξέδρες γεώτρησης, και έβγαине έξω ό,τι καιρό κι αν έκανε. Ακόμα και όταν είχε δουλειά στον υπολογιστή, ακουμπούσε το λάπτοπ πάνω στον πάγκο της κουζίνας και πληκτρολογούσε όρθια.

«Ο καρχαρίας της Γροιλανδίας» είπα.

«Ναι;» είπε η μαμά, με το στόμα γεμάτο.

«Μου είπες για τον καρχαρία της Γροιλανδίας στο δωμάτιο όπου κοιμηθήκαμε. Λες να βρεις κανέναν;»

Η μαμά μασούλησε την μπουκιά της σκεπτική, έπειτα κοίταξε το ρολόι της. «Εσύ δε θες να τεντωθείς;»

«Θέλω. Αρκεί να μην είμαι δίπλα στον μπαμπά».

Ο μπαμπάς τώρα κουνούσε τα χέρια του πέρα δώθε χτυπώντας τον πισινό του και τα πόδια του. Ακόμα και με τόσο αέρα έξω, τον

άκουγα να ξεφυσά. Της μαμάς τής ξέφυγε ένα γέλιο. «Σε καταλαβαίνω απόλυτα».

Βγήκαμε έξω και η μαμά έφερε τα πανωφόρια μας από το πορτοπαγκάζ. Το δικό μου είναι κόκκινο, και δίπλα στο κίτρινο δικό της και στο πράσινο του μπαμπά μοιάζαμε με φανάρι του δρόμου.

Ο αέρας μάς χτύπησε ορμητικός και κατευθυνθήκαμε προς ένα στενό μουσκεμένο παγκάκι, στο λιθόστρωτο πλάι στην αποβάθρα. Η μαμά στρογγυλοκάθισε, δεν την ένοιαζε που ήταν υγρό: δε σε ενοχλούν τέτοια πράγματα άμα είσαι βιολόγος της θάλασσας.

«Πώς τα πας, Τζου μου;»

«Μια χαρά».

«Μεγάλο ταξίδι» είπε στοχαστικά.

«Σώπα» της είπα. «Κι εγώ εκεί δεν ήμουνα;»

Έκανε πως ψάχνει γύρω της και αναπήδησε όταν με είδε, σαν να έπεσε από τα σύννεφα. «Οχ, ήρθες κι εσύ μαζί!»

Χαχάνισα. «Ο καρχαρίας της Γροιλανδίας».

«*Somniosus microcephalus*».

«Διάβασα κι άλλα για αυτόν στο κινητό του μπαμπά».

«Έπιασες σήμα εδώ πάνω;»

«Διάβασα πως ζούνε ακόμη και πεντακόσια δεκαεπτά χρόνια».

Η μαμά κούνησε αρνητικά το κεφάλι της.

«Τι; Δεν είναι αλήθεια;»

«Δεν είναι αποδεδειγμένο. Θα μπορούσε να είναι αλήθεια, όμως δεν έχουν βρει ποτέ καρχαρία τόσο μεγάλο σε ηλικία. Νομίζω, ο πιο μεγάλος που έχουν βρει ήταν τετρακοσίων ετών».

Την κοίταξα σαστισμένη. «*Τετρακοσίων ετών;*»

«Ακριβώς». Η μαμά το έκανε συχνά αυτό: πέταγε έτσι απίστευτες πληροφορίες λες και διάβαζε τη λίστα για το σούπερ μάρκετ. Αντιμετώπιζε όλες αυτές τις γνώσεις που είχε σαν κάτι απόλυτα φυ-

σιολογικό, σαν να φορά το αδιάβροχό της για να βγει έξω. «Υπάρχει περιθώριο σφάλματος. Κανονικά, στους καρχαρίες εύκολα βρίσκεις την ηλικία τους. Τα οστά τους αναπτύσσονται με δακτυλίους, όπως τα δέντρα. Όμως στους καρχαρίες της Γροιλανδίας τα οστά είναι πολύ μαλακά για να σχηματίσουν δακτυλίους, κι έτσι βρίσκουν την ηλικία τους από τον κρυσταλλικό φακό στα μάτια τους».

Μου φαινόταν τόσο απίστευτο, που δεν μπορούσε να το χωρέσει το μυαλό μου, και προσπάθησα να συγκρατήσω τις πληροφορίες για να τις γράψω στο κίτρινο τετράδιο. «Μα, αυτό είναι τρελό!»

Η μαμά έκανε μια γκριμάτσα. Καθόλου δεν της άρεσε αυτή η λέξη. Πάντα έλεγε πως οι τρελοί δεν είναι παρά άνθρωποι που τους έχουμε παρεξηγήσει. «Δεν είναι τρελό, ιδιοφυές είναι».

«Και πώς ζούνε τόσο πολλά χρόνια;»

«Είναι αργοί» είπε. Ο αέρας τής ανακάτευε τα μαλλιά, εκείνη όμως τα άφηνε να της πέφτουν στο πρόσωπο. Ακόμη το θυμάμαι, είχε τα μαλλιά της λυτά, ενώ συνήθως τα έπιανε πίσω. Εκείνη τη μέρα, σχεδόν της έκρυβαν το πρόσωπο, και μου έμοιαζε σαν μάγισσα παραμυθιού που δίνει προφητείες.

«Είναι αργοί;» Σούφρωσα τη μύτη μου. «Δηλαδή;»

«Δηλαδή κινούνται τόσο αργά, που αργούν να γεράσουν. Σαν να ξεγελάνε τον χρόνο. Μεγαλώνουν ένα εκατοστό τον χρόνο. Ένα εκατοστό είναι μόνο τόσο». Σήκωσε το χέρι της, ο αντίχειρας σχεδόν άγγιζε τον δείκτη της. «Πολύ λίγο».

«Πιστεύεις πως εγώ θα ζήσω πολλά χρόνια, παρόλο που μεγαλώνω γρήγορα;»

Η μαμά γέλασε και με αγκάλιασε. Μύριζε λαστιχίλα από το αδιάβροχό της, και φρέσκο αέρα, και λουκανικοπιτάκι. «Φυσικά».

«Μα-μάαα». Έκανα πως πάλευα να απελευθερωθώ από τη λαβή της, στην πραγματικότητα, όμως, καθόλου δε με πείραζε που με

αγκάλιαζε. Ακούστηκε η κόρνα του φεριμπότ. Μόλις φόρτωσαν όλα τα αυτοκίνητα, το πλοίο κόντευε να βουλιάξει από το βάρος. Προσπάθησα να μην κοιτάζω και έβγαλα το κίτρινο τετραδιάκι μου για να μη σκέφτομαι πως θα βυθιστούμε. Στο τετράδιο αυτό έγραφα από τότε που ήμουν εννιά, πάνω από έναν χρόνο τώρα, και ήταν γεμάτο πληροφορίες για πλάσματα της θάλασσας. Ξεκίνησα καινούρια σελίδα με τίτλο *Καρχαρίες της Γροιλανδίας* και πρόσθεσα αυτά που μου είπε η μαμά μου για τον κρυσταλλικό φακό και τα μαλακά οστά.

Η ιστορία δεν είναι το αγαπημένο μου μάθημα, μπορώ όμως να υπολογίσω πως ο καρχαρίας αυτός υπήρχε ήδη πριν καν γεννηθεί ο Ναπολέοντας. Υπήρχε ακόμα και τότε που γεννήθηκε ο Μότσαρτ, για τον οποίο μάθαμε στη μουσική, στο μάθημα της κυρίας Μπράιμερ. Και ο Μότσαρτ έζησε πολλά, πάρα πολλά χρόνια πριν.

Το χωριό Μπέλμοντ πρόβαλε μέσα από τα γκρίζα σύννεφα και την γκρίζα θάλασσα, τα χαμηλά γκρίζα κτίριά του έφταναν μέχρι την ακτή. Δεν έχω πρόβλημα με το γκρίζο. Το αγαπημένο μου ζώο, πέρα από τη Νουντλ, είναι η γκρίζα φώκια. Όμως, με τόσο γκρι, ένιωθα, όσο να 'ναι, ένα ψυχοπλάκωμα που άφησα την ηλιόλουστη Κορνούαλη κι έφτασα στο βροχερό Ανστ, παρόλο που θα μέναμε μόνο για το καλοκαίρι.

Είχαμε ακόμα δρόμο με το αμάξι. Ήμασταν όλοι πολύ σιωπηλοί, ακόμα και η Νουντλ, και αναρωτήθηκα αν ένιωθε κι εκείνη όπως εγώ. Υπήρχε ένας δρόμος που έβγαζε έξω από την πόλη, και τα υπόλοιπα αυτοκίνητα άρχισαν να αραιώνουν ώσπου έμειναν μόνο δυο αμάξια μπροστά μας, όμως κι αυτά έστριψαν δεξιά όταν εμείς πήγαμε λοξά αριστερά στη διχάλα στο τέλος του δρόμου, ακολουθώντας ένα χαρτί με οδηγίες που είχαν στείλει στον μπαμπά από τη δουλειά. Πινακίδες δεν υπήρχαν πουθενά, κι ο δρόμος είχε όλο και περισσότερες λακκούβες.

Η βροχή χτυπούσε δυνατά πάνω στην οροφή του αυτοκινήτου, όπως ο μπαμπάς που χτυπά ανυπόμονα τα δάχτυλά του πάνω στο γραφείο όταν περιμένει μήνυμα στον υπολογιστή. Η μαμά είχε ανοίξει μια χαραμάδα το παράθυρό της και μπορούσα να μυρίσω τη βροχή: μύριζε λάσπη και γρασίδι ανακατεμένα.

«Σίγουρα είναι αποδώ;» ρώτησε ο μπαμπάς.

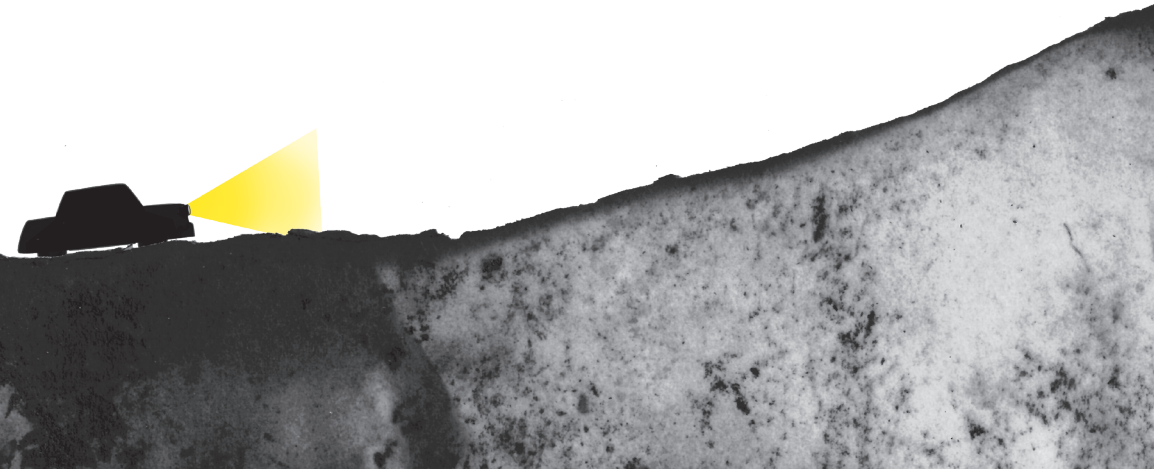
«Δεν υπάρχει άλλος δρόμος» είπε η μαμά, ανεμίζοντας τις οδηγίες. «Λέει, αμέσως έξω από το Μπέλμοντ, αριστερά στη διχάλα, και βγαίνουμε κατευθείαν στον φάρο Αφλ-Τζεντ».

Ναι, καλά ακούσατε. Αφλ-Τζεντ λέγεται. Ο μοναδικός άλλος φάρος στην περιοχή ονομάζεται Μακλ Φλούγκα, οπότε μη σας κάνει εντύπωση το όνομα. Υπάρχουν και χειρότερα.

Το έδαφος άρχισε να γίνεται ανηφορικό, και το αυτοκίνητό μας αγκομαχούσε για να ανέβει ψηλά, πιο ψηλά, ακόμα πιο ψηλά. Και όταν φτάσαμε στην κορυφή, η μαμά κατέβασε το παράθυρο τέρμα και φώναξε ενθουσιασμένη:

«Κοίτα, Τζου! Κοίτα, Νταν!».

Φώναξε λες και υπήρχε περίπτωση να μην το δούμε, όμως κάτι τέτοιο ήταν αδύνατο. Στην κορυφή του λόφου, ο δρόμος επιτέλους σταματούσε να ανηφορίζει και έβγαζε σε ένα πλάτωμα γεμάτο φρύ-

γανα, κάτι σαν χωματόδρομο. Και ψηλά, πάνω στη θαμνώδη πλαγιά, μπροστά από την οποία απλωνόταν η απέραντη τρικυμισμένη θάλασσα, ορθωνόταν ένας κυλινδρικός, ασπρόμαυρος πύργος.

Ο Αφλ-Τζεντ. Ο φάρος μας.

Καταλάβαινα τώρα γιατί είχαν γραφτεί τόσες και τόσες ιστορίες για φάρους. Είναι ιδανικό μέρος για περιπέτειες, ακόμα κι αν τους βλέπεις απέξω. Μια σιδερένια σκάλα ανέβαινε κάθετα στον πύργο· αυτή ήταν και η πιο γρήγορη πρό-

σβαση στον φανό του. Στην κορυφή, ένας περιμετρικός εξώστης με κουπαστή κύκλωνε τη σιδεριά με το φως. Στη βάση του πύργου υπήρχαν τσουκνίδες και σκίνα ένα σωρό, μέσα στα οποία ο μπαμπάς έπρεπε να ψαχουλέψει για να βρει το κλειδί. Τότε του ξέφυγαν πολλές βρισιές και η μαμά δεν μπήκε καν στον κόπο να του φωνάξει, διότι δεν μπορούσε να πάρει τα μάτια της από τη θάλασσα. Τελικά, το κλειδί το βρήκαμε κάτω από έναν παλιό τσίγκινο κουβά μισογεμάτο με βρόχινο νερό. Το σήκωσε προσεχτικά και σκούπισε τα δάχτυλά του πάνω στο τζιν του. Καμιά φορά, ο μπαμπάς μου είναι λίγο σιχασιάρης.

Μέσα ήταν σκοτεινά και στριμωγμένα, και αντικρίζοντας το εσωτερικό του φάρου ένιωσα την καρδιά μου να χοροπηδά μες στο στήθος μου. Μπορούσες να διασχίσεις όλο το ισόγειο με δέκα δρασκελιές, ή με έξι, αν είσαι ψηλός σαν τον μπαμπά, και το μπάνιο ήταν ακριβώς δίπλα στην κουζίνα, η τουαλέτα και η μπανιέρα κολλημένες σχεδόν η μία στην άλλη.

Τα έπιπλα, που τα είχε αφήσει ο παλιός φαροφύλακας, ήταν τελειώς άλλα αντ' άλλων. Οι τοίχοι ήταν στρογγυλοί και τα έπιπλα ορθογώνια, οπότε τίποτα δεν ταίριαζε πουθενά, και ήταν όλα τοποθετημένα όπως να 'ναι σαν να είσαι μέσα σε ναυάγιο: όλα προεξείχαν και φράκαρναν τις πόρτες. Οι τοίχοι ήταν πολύ χοντροί, όμως η υγρασία ανέβαινε από το έδαφος σχηματίζοντας πάνω τους σκούρα μπαλώματα, και όλος ο χώρος μύριζε θάλασσα.

Η σκάλα ανέβαινε κολλητά στον τοίχο σαν εσωτερική στριφογυριστή τσουλήθρα. Έβγαλα τη Νουντλ από το κλουβί της και εκείνη ανέβηκε κατευθείαν επάνω. Την ακούγαμε να νιαουρίζει ώσπου να φτάσει στην κορυφή.

«Περιπέτεια μου μυρίζεις» είπε ο μπαμπάς.

«Περιπέτεια, δε λες τίποτα» είπε η μαμά.

Ο μπαμπάς άνοιξε τα χέρια του και μας αγκάλιασε, κι εγώ στριμώχτηκα ανάμεσά τους.

«Θα σκάσω εδώ μέσα!»

Γέλασαν και φιλήθηκαν, κι εγώ είπα *μπλιαξ* και ακολούθησα τη Νουντλ επάνω.

Οι τοίχοι ήταν υγροί κάτω από τα ακροδάχτυλά μου και όπως ανέβαινα τη στριφογυριστή σκάλα ένιωσα να ζαλίζομαι. Πέρα από το ισόγειο υπήρχαν άλλοι τρεις όροφοι, όλα τα πατώματα ήταν ξύλινα και στην οροφή έβλεπες μεγάλα σιδερένια σταυρωτά δοκάρια. Στον πρώτο όροφο υπήρχε ένα διπλό κρεβάτι, μαζί με ένα γραφείο, οπότε δεν υπήρχε χώρος ούτε για να σταθείς.

Συνέχισα προς τα πάνω. Στον επόμενο όροφο υπήρχε ένα μονό κρεβάτι, ήδη στρωμένο με λουλουδάτα σεντόνια νοτισμένα από την υγρασία, και ένα γαλάζιο πορτατίφ πάνω σε ξύλινο κομοδίνο. Αυτό ήταν το δικό μου δωμάτιο. Δεν είχε καμία σχέση με το δωμάτιό μου στην Κορνούαλη, όπου οι τοίχοι είχαν πάνω ζωγραφισμένα κύματα και ράφια με τα κοχύλια μου στη σειρά. Ένωσα το πιγούνι μου να τρέμει, ήθελα να βάλω τα κλάματα. Ένα καλοκαίρι είναι μόνο, είπα αυστηρά στον εαυτό μου. Εδώ παλιά, χρειαζόταν ένα ολόκληρο καλοκαίρι για να πας από την Αγγλία μέχρι τον Καναδά. Πολύς καιρός, δε λέω, αλλά όχι και μια αιωνιότητα. Και μετά θα επιστρέψω και θα βρω ξανά τον Σαμπς, τον Μάτι και τη Νελ. Προχώρησα μέσα στο δωμάτιό μου και σωριάστηκα στο κρεβάτι. Τα σεντόνια ήταν υγρά.

Νιάουουου.

Η Νουντλ με καλούσε αποπάνω. Όταν κάνει έτσι, πρέπει να πας και να δεις τι θέλει, αλλιώς θα νιαουρίζει όλη μέρα. Ο επόμενος όροφος ήταν ακριβώς κάτω από τον φανό. Μπορούσα να δω τον γυάλινο κώνο στερεωμένο στα μεταλλικά του στηρίγματα να υψώ-

νεται αποπάνω μου, και φαντάστηκα πως εδώ θα έστηνε τον υπολογιστή του ο μπαμπάς, εδώ θα έκανε κιόλας αυτά τα γελοία βαθιά καθίσματα και θα έφτιαχνε το φως για να δουλεύει αυτόματα.

Έπειτα από τέσσερις ώρες στο αυτοκίνητο τα πόδια μου είχαν πιαστεί, και ώσπου να ανέβω στην κορυφή είχα λαχανιάσει. Η Νουντλ γρατζουνούσε μια κόκκινη πόρτα που είχε ένα σκουριασμένο κλειδί στην κλειδαριά της. Πίσω από την πόρτα αυτή δεν ακουγόταν τίποτα, ούτε η θάλασσα, ούτε ο άνεμος. Θα πρέπει να ήταν τόσο παχιά όσο κι ο τοίχος.

«Μαμά!» φώναξα στον κάτω όροφο.

Η φωνή της ακούστηκε αμυδρά από το βάθος της στριφογυριστής σκάλας. «Ναι;»

«Μπορώ να βγω έξω;»

Είχα ήδη ακουμπήσει το χέρι μου στο κλειδί, όμως τους άκουγα που συζητούσαν έντονα. Ο μπαμπάς, προφανώς, έλεγε όχι.

«Ναι» φώναξε η μαμά έπειτα από ένα λεπτό.

«Να προσέχεις!» φώναξε ο μπαμπάς.

Γύρισα το κλειδί κι έσπρωξα. Η πόρτα έτριξε με έναν ήχο σαν να ξύνεις τα νύχια σου στον πίνακα του σχολείου, αλλά ελάχιστα μετακινήθηκε. Ακούμπησα τον ώμο μου στο μέταλλο και έριξα πάνω της όλο μου το βάρος.

Η πόρτα υποχώρησε και αμέσως την άρπαξε ο άνεμος και την άνοιξε διάπλατα. Κράτησα με το σώμα μου αντίσταση και βγήκα αργά έξω στον μεταλλικό εξώστη, ο άνεμος με χτύπαγε στα μάγουλα, τα μαλλιά μου γίνανε φίδια που μου μαστίγωναν το πρόσωπο, έκαναν τα μάτια μου να τσούζουν και να δακρύζουν. Τα σκούπισα με το μανίκι μου, και το πρώτο πράγμα που αντίκρισα δεν ήταν ούτε η θάλασσα, ούτε ο λόφος, ούτε ο θεόρατος φανός του φάρου κλεισμένος μες στο σιδερένιο κλουβί του.

Το πρώτο πράγμα
που αντίκρισα ήταν ένα αγόρι
που στεκόταν μπροστά στην κουλαστή.

